คอลัมน์ คิดเป็นเห็นต่าง: เป้าหมายที่ท้าทายของ CAC ปี 2560 - โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2560

พิษณุ พรหมจรรยา

ที่ปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) phisanu@thai-iod.com

ผ่านพ้นไปแล้วอย่างเป็นทางการ สำหรับปี 2559 ซึ่งเป็นปีแห่งความ สูญเสียใหญ่หลวงของคนไทยทั้งชาติ แม้ว่าความเศร้าโศกเสียใจจะยังคงไม่จางหายไปจากมโนสำนึกของปวงชนชาวไทย

แต่พวกเราทุกคนก็ต้องพยายามปฏิบัติตนและภารกิจตามหน้าที่รับผิดชอบของตนอย่างเต็มสติ กำลัง ความสามารถ และแน่วแน่อยู่บนวิถีแห่งความถูกต้อง เพื่อให้สมกับที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช อันเป็นที่รักและเทิดทูนบูชาของพวกเราทุกคนได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอย่างไม่ย่อท้อให้พวกเราได้เห็นเป็นตัวอย่างมาตลอดรัชสมัยของพระองค์

ในรอบปีที่ผ่านมา การดำเนินการของภาคเอกชนเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาคอร์รัปชั่นในฝั่งอุปทานก็มีความคืบหน้าไปในระดับหนึ่ง

โดยโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้าน การทุจริต (CAC) สามารถขยายเครือข่ายธุรกิจสะอาดได้เพิ่มขึ้น มีบริษัททุกระดับทั้งขนาดเล็กและใหญ่จากกลุ่มธุรกิจที่หลากหลายให้ความสนใจสมัครเข้าเป็นแนวร่วมเป็นจำนวนมาก

เมื่อสิ้นปี 2559 จำนวนบริษัทที่ประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริตได้เพิ่มขึ้นถึง 245 บริษัท เป็น 788 บริษัท ซึ่งในจำนวนนี้ 370 บริษัทเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ส่วนบริษัทที่ได้ประกาศเจตนารมณ์และผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ CAC ว่ามีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติป้องกันการทุจริตก็เพิ่มขึ้นเป็น 200 บริษัท จาก 133 บริษัท เมื่อสิ้นปี 2558

การที่มีบริษัทสนใจเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้ แสดงให้เห็นว่าภาคเอกชนไทยกำลังตื่นตัวกับประเด็นการต่อต้านคอร์รัปชั่น ซึ่งเป็นกระแสโลกที่กำลังเกิดขึ้นและทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ

หลังจากที่ประสบความสำเร็จจากการชักชวนให้ธุรกิจในภาคการเงินเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกทั้งกลุ่มธุรกิจมาแล้ว ในปีนี้ CAC ได้กำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย ด้วยการตั้งเป้าจะดึงกลุ่มธุรกิจที่มีความเสี่ยงด้านคอร์รัปชั่นสูง อย่างเช่น อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจเดินเรือให้เข้ามาเป็นสมาชิกแนวร่วมปฏิบัติของ CAC แบบยกกลุ่มบ้าง

ในปีที่แล้ว CAC ได้ร่วมหารือกับกลุ่มผู้ประกอบการในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และเดินเรือหลายครั้ง และพบว่าในทางปฏิบัติทั้งสองธุรกิจยังประสบปัญหาในการติดต่อกับหน่วยงานราชการ เนื่องจากมีการเรียกรับสินบน เพื่อแลกกับการให้บริการ

ที่ราบรื่น ไม่ติดขัด และผู้ประกอบการในธุรกิจทั้งสองไม่กล้าเสี่ยงที่จะไม่จ่าย เพราะเกรงจะถูกกลั่นแกล้งด้วยการดึงเรื่องจนเกิดความล่าช้าและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากมายต่อการประกอบธุรกิจ

ในเรื่องนี้ CAC ได้พยายามหาข้อมูลจากฝั่งของผู้ประกอบการ เพื่อกำหนดจุดที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดคอร์รัปชั่นในกระบวนการที่ผู้ประกอบการต้องติดต่อกับภาครัฐ ต่อจากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้รับไปสอบทานความถูกต้องและรับฟังความเห็นจากอดีตข้าราชการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบระบบและวิธีการทำงานที่จะช่วยปิด หรือลดความเสี่ยงของการเกิดคอร์รัปชั่นในจุดต่างๆ

ซึ่งพบว่าสามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบ ตั้งแต่การลด ขั้นตอนที่ไม่จำเป็น การลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ การใช้ระบบอัตโนมัติ (Automate) เข้ามาช่วย การให้บริการช่องทางพิเศษที่ให้ บริการเร็วกว่าปกติแต่มีการคิดค่าบริการในอัตราที่แพงกว่า ในลักษณะเดียวกับบริการขอหนังสือเดินทางแบบเร่งด่วน ฯลฯ

จากการรับฟังข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เราพบว่าปัญหาการ ทุจริตคอร์รัปชั่นที่เกิดขึ้นมีสาเหตุสำคัญมาจากระบบการปฏิบัติงานที่เอื้อให้เกิดการทุจริต

อย่างเช่น การเปิดช่องให้มีการใช้ดุลพินิจมากเกินไป การไม่มีระบบการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจอย่างมีประสิทธิภาพ การไม่มีกรอบเวลาที่แน่นอนในการพิจารณาเรื่องต่างๆ

ดังนั้น การจะแก้ไขปัญหานี้ให้ได้ผลต้องแก้ที่ระบบ ด้วยการกำหนดระบบการปฏิบัติงานใหม่ให้มีลักษณะเรียบง่าย ตรงไปตรงมา และมีความชัดเจนในแต่ละขั้นตอนมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อลดโอกาสในการที่เจ้าหน้าที่จะอาศัยขั้นตอนที่ยุ่งยากมาเป็นเหตุในการเรียกรับสินบน

ในเรื่องนี้ CAC จะหาช่องทางประสานกับภาครัฐ เพื่อนำเสนอแผนการปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อ แก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นอย่างเป็นระบบ ซึ่งหากสามารถ ดำเนินการได้สำเร็จ ก็จะช่วยบรรเทาความรุนแรงของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นในธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง อย่างอสังหาริมทรัพย์และการขนส่งทางเรือลงได้

และความสำเร็จในการแก้ปัญหาของธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงนี้เอง จะก่อให้เกิดกำลังใจและแรงสนับสนุนให้มีการขยายการดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะนี้ต่อไปยังหน่วยงานอื่นๆ ของภาครัฐที่ยังมีความเสี่ยงด้านคอร์รัปชั่นอยู่

นี่เป็นเพียงหนึ่งในหลายๆ เรื่องที่ CAC ตั้งเป้าหมายที่จะผลักดัน ให้เกิดขึ้นภายในปีนี้เท่านั้น ยังมีอีกหลายเรื่องที่ถือเป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจในการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่น ซึ่งในโอกาสหน้าจะมาเล่าให้ฟังอีก

ขอถือโอกาสนี้สวัสดีปีใหม่ผู้อ่านทุกท่าน และหวังว่าปี 2560 นี้จะเป็นปีที่สวยงามของทุกท่านนะครับ